

DOI: 10.34026/1997-4264.32.2023.281340

Брюховецька Л., Котенок В., Канівець А.
Актори в битві за Україну: воїни, волонтери, благодійники. Кінематографічні студії. Випуск п'ятнадцятий / наук. ред. Лариса Брюховецька. Київ: редакція журналу «Кіно-Театр»; ТОВ «7БЦ», 2023. 318 с.

Відкриває книгу нарис Л. Брюховецької «Я – актор і зі сцени потрапив на війну» про Олега Шульгу, актора, який з 2003 р. працював у Дніпровському театрі «Віримо!», нині – в Івано-Франківському театрі ім. І. Франка. У серпні 2014 р. пішов добровольцем на війну. Після демобілізації 2015 р. офіцер запасу продовжив працювати в театрі. Після закінчення фізико-технічного факультету Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара за спеціальністю «інженер-механік ракетно-космічних літальних апаратів» півтора року працював інженером на Нижньодніпровському трубопрокатному заводі.

Це досить унікально – поєднувати в собі нині дві такі професії, більшість же акторів на війні опинилися добровільно, але без потрібних знань і навичок. На афіші до фільму актора театру і кіно, кінорежисера Ахтема Сеїтаблаєва «Доброволець» з портретом О. Шульги на афіші напис: «Героєм бути складно, але знай – за твоїми плечима стоїть вся Україна». Він грає професійного воїна, але в інтерв'ю каже про себе: «За час своєї служби зрозумів, що я актор набагато кращий, ніж солдат». Щедро ілюстрована чорно-білими фото книжка не стільки ілюструє як доповнює кожен текст візуальною інформацією, якої часто нема у тексті взагалі. Низка фото розкриває нам динамічний розвиток

акторів-воїнів, їх масштаб як особистостей. У нарисі про О. Шульгу, наприклад, чітко простежується змужніння. Наївний, веселий, по-дитячому сидячи на підлозі з розкиданими у боки ногами в одній з ролей у театрі «Віримо!», на військових фото він перетворюється – і як актор, і як особистість – у зібраного солдата. А фото у книжці абсолютно документальні, вони аж ніяк не постановочні. «Страшно було йти у батальйон, який щойно вийшов з оточення – і повернулася лише половина. На одній чаші терезів була гідність, на іншій – страх». Страх – це той запобіжник, що зберігає солдатів життя, адже змушує бути уважним до найменшої дрібниці. Нині ще раз спостерігаємо квінтесенцію менталітету українця як козака з мудрим ставленням до бою.

Наступний нарис Л. Брюховецької про Романа Семисала. На фото актор на фронті якийсь розкутий. З манюнім песиком біля вуха на тлі військової техніки чи у бліндажі – він ніби вдома. Р. Семисал викликався добровольцем. «Яка у вас військова спеціальність?» – «Музикант». Його відправили додому, потім викликали таки. «Ми тут такі ж солдати, як решта», – стверджує Семисал. Органічність актора в ситуації, в атмосфері війни просто вражаюча, це демонструють саме фото. Ця органічність знадобилася акторові у фільмі того

ж таки А. Сеїтаблаєва «Кіборги. Герої не вмирають», де він грає Олександра Трепака, військового Сил спецоперацій ЗСУ, героя України, військового в четвертому поколінні. Актор з козацьким прізвиськом Семисал справедливо прославлений. Серед знакових робіт: «Рядовий Шевченко», де він автор, постановник і виконавець у Молодому театрі, «Стусове коло» з сестрами Тельнюк у режисурі Сергія Проскурні теж у Молодому. За ним справжній успіх у фільмі «Черкаси» (україно-польський проєкт Роберта Квільмана та Тимура Яшенка), прем'єра якого відбулася влітку 2019 на Одеському кінофестивалі, де актор зіграв капітана тральщика «Черкаси».

Наступний портрет – Євгена Нищука. Його написала Вікторія Котенок. Усім відомо, що актор має відомі соціальні, навіть соціально-політичні ролі. Він відомий як ведучий Помаранчевої революції 2004 р., як «голос майдану» 2013 – 2014 рр., потім міністр культури України. З генами батька, воїна УПА, Євгена не минув військовий досвід, а з побратимами він познайомився у театрі «Сузір'я», що став одним із центрів Києва, куди злітали іта відлітали «соколята». Нищук на початку активних бойових дій працював на лінії Буча, Ірпінь, Гостомель, Стоянка, Романівка, потім займався волонтерською діяльністю, потім був Херсон. У творчих відрядженнях грав у «Сузір'ї» та у театрі ім. І. Франка, в якому служить з 2015 р.

...Про перших акторів докладніше, аби зацікавити прочитати книгу. Далі портрети акторів-воїнів не менш потужних: «Олександр Печериця: ми вистоїмо лише тоді, коли будемо так само згуртованими»; «Володимир Ращук: я не хочу грати мовою ворога, говорити нею»; «Олександр Мавріц – захисник своєї країни»; «Павло Алдошин: людиною має право називатися той, хто любить свою

землю»; «Актор і десантник Дмитро Лінартович: попереду – дуже велика боротьба»; Ахтем Сеїтаблаєв: війна відокремлює головне від другорядного»; «Воєнні дороги Олексія Тритенка».

Наступні два розділи книги «Актори-волонтери» та «Актори – благодійники» розкривають величезне різноманіття діяльності цих творчих людей, їх волі до перемоги України, волі до перемоги українців та її активних прихильників не українців, – над цим великим світовим терором, організованим рф. Невеликі нариси – чи то портрети про Марину Кошкіну, Наталію Половинку, Аду Роговцеву, чи про благодійників Шона Пенна, Мілу Куніс, Лієва Шрайберга, Бенедикта Камбербетча, Анжеліну Джолі, Кейт Бланшетт, Марка Гемілла – розкривають красиву глибину і чітку життєву позицію цих особистостей.

Несподівано й приємно, що в книжці не афішується авторство журналістів, які є фаховими кінознавцями чи театрознавцями, немає прізвищ перед статтями, як це зазвичай у збірниках. Прізвища авторок – лише у змісті. Отже на сцені, в театрі бойових і не бойових дій представлені саме актори, а спостерігачі, які оперативно зробили титанічну роботу зі збору та опрацювання інформації та перетворення її у формат гідної книжки, обрали собі місце за кулісами.

Третій розділ – про зірок світового кіно підготувала Анастасія Канівець. Приваблює те, як уміло відкрила для нас авторка закоханість в Україну кожної з цих зіркових осіб, незалежно від того мають вони українське походження чи ні.

«Ми зараз Богом обраний народ. У всьому трагізмі й усій величі», – стверджує Наталія Половинка, а Ада Роговцева, яка оголошена в рф персоною нон-грата впевнено каже: «Обіцяю вам, що доживу до перемоги!»

Валентина Грицук